

УДК 338.227

З. Бурик

ПРОГНОЗУВАННЯ ПОКАЗНИКІВ СТАЛОГО РОЗВИТКУ УКРАЇНИ

Запропоновано підходи та показники до оцінювання ефективності державного регулювання сталого розвитку. Досліджено показники сталого розвитку України відповідно до світових рейтингів. Здійснено прогнозування показників сталого розвитку на наступні три роки. Визначено вплив кожного окремого показника на сталий розвиток України. Наведено два сценарії сталого розвитку країни: оптимістичний (позитивні зрушення у намічених тенденціях, покращення ситуації), песимістичний (відсутність суттєвих змін у соціально-економічному житті держави, інерційне продовження існуючих тенденцій).

Ключові слова: державне регулювання, сталий розвиток, показники, прогнозування, національна економіка, ефективність.

Аналіз досвіду економічно-розвинених країн свідчить, що основою формування стратегії сталого розвитку є адекватна цілям соціально-економічного розвитку система показників сталого розвитку. Необхідність напрацювання показників сталого розвитку зазначена в “Порядку денному на XXI століття”, ці показники мали б демонструвати зростання чи зменшення сталості території. Проте складно визначити, які саме індикатори (показники) застосовувати, оскільки у світі налічується доволі багато систем оцінки. Відповідно до міжнародного досвіду, головними індикаторами сталого розвитку держави є міжнародні рейтинги, які розробляють основні міжнародні організації, та за допомогою яких можна розкрити тенденцію змін, проблеми та перспективи на майбутнє. Проте необхідно зазначити, що особливо необхідним є напрацювання системи індикаторів (показників) оцінювання у контексті досягнення ефективності державного регулювання сталого розвитку.

Проблемним питанням ефективності державного регулювання присвячені наукові праці: Й. Кхола, Р. Лайкерта, Г. Райта, Г. Емерсона, В. Авер'янова, Н. Нижник, О. Оболенського, В. Сороко. Питанням прогнозування показників сталого розвитку України присвячені праці закордонних та вітчизняних науковців, серед яких: О. Бобровська [1], Т. Вакарчук [2], К. Корєєва і О. Ростова [3], М. Ліндіна [4], О. Фурсіна [5] та інші. Однак на підставі проведеного аналізу виявлено, що недостатньо уваги приділено методології оцінювання ефективності державного регулювання та прогнозування, зокрема макроекономічних показників, що ставить дану проблему в розряд актуальних. Основними цілями статті є поглиблення теоретичних та практичних засад оцінювання ефективності державного регулювання та прогнозування показників сталого розвитку України.

Поняття ефективності – принципово управлінське, що співвідносить результат (ефект) діяльності з наміченими цілями або відповідно до затрачених управлінських ресурсів. Тому іноді розрізняють ефективність як абсолютну властивість (ефект) і ефективність як властивість відносно (власне ефективність). Ефективність характеризує результат (ефект) із погляду оптимальності використання ресурсів – матеріальних, фінансових, трудових, інформаційних [6].

Г. Атаманчук у своїх дослідженнях виділяє різні види ефектів, визначає критерії ефективності, які класифікує за схемою: 1) продуктивний ефект, який пов'язаний із державними інституціями, що виробляють конкретний продукт чи надають соціальну послугу; вимірюється нормативно-вартісними затратними показниками; 2) економічний ефект, який свідчить про потреби щодо того чи іншого продукту (послуги), про співвідношення попиту і пропозиції на нього в суспільстві; 3) соціальний ефект, який розглядається як загальний результат, що отримує суспільство як у процесі виробництва послуги, так і в процесі споживання матеріальних, соціальних і духовних цінностей [7].

У дослідженнях В. Цветкова знаходимо такі поняття: економічна ефективність, цільова ефективність, організаційна ефективність. При цьому, економічна ефективність управління розглядається як результат діяльності системи управління, що забезпечує при найменших витратах досягнення визначеної перед об'єктом управління мети (у класичному підході – результативність). Цільова ефективність визначається як узгодженість результату з метою (ефективність за цілями) [8].

На основі аналізу думок науковців (зарубіжних: Е. Ведунг, Г. Емерсон, Й. Хол, Р. Лайкерт, Г. Райт, С. Савес; вітчизняних: Г. Атаманчук, В. Бакуменко, М. Лесечко, А. Мельник, Н. Нижник, В. Цветков та інших), можна узагальнити такі складові (види) ефективності державного регулювання для досягнення сталого розвитку:

1. Економічність (economy) державного впливу на сталий розвиток – реалізація заходів сталого розвитку з мінімально затраченими ресурсами. Відповідно, цей показник не враховуватиме повною мірою результатів, що відображаються у сталості економічного, екологічного та соціального розвитку, а враховуватиме лише вкладені державою ресурси на отримання продуктів.

2. Ефективність/продуктивність (efficiency) – максимально ефективне використання наявних державних ресурсів, з метою реалізації передбаченого комплексу заходів щодо забезпечення сталого розвитку, для забезпечення максимальної віддачі у вигляді продуктів.

3. Результативність (effectiveness витрати-результативність) – досягнення максимально можливих результатів економічного, екологічного та соціального розвитку держави шляхом реалізації комплексу передбачених системою державного регулювання заходів державного впливу мінімальним внеском фінансових, організаційних, трудових та інших ресурсів.

4. Результативність (effectiveness цільова результативність – результативність за цілями), що визначається правильністю постановки цілей та ступеня їх досягнення у формі результатів.

5. Результативність (effectiveness відповідність результатів окресленим проблемам та стабільність) – досягнення результатів державного регулювання сталого розвитку із задоволенням потреб суспільства та вирішенням нагальних проблем. Для оцінки ефективності (результативності) державного регулювання сталого розвитку пропонуємо проаналізувати ключові цілі/завдання у системі державного регулювання для забезпечення сталого розвитку, та виміряти ступінь їх досягнення (результати), попередньо сформувавши цільові індикатори сталого розвитку. Критеріями досліджуваної ефективності (результативності) державного регулювання сталого розвитку є принципи державного регулювання сталого розвитку (оскільки вони передбачають об'єктивно обумовлені нормативні вимоги,

які сформовані практикою та засобами регулювання зв'язку між цілями і результатами регулювання) (рис. 1).

Рис. 1. Система критеріїв оцінювання ефективності державного регулювання сталого розвитку України (власна розробка автора)

Виділяють такі підходи до побудови індексів та індикаторів сталого розвитку, що будуть використані для аналізу ефективності регулювання сталим розвитком:

1. Система первинних та похідних (окремих) індикаторів, що безпосередньо впливають на сталий розвиток.
2. Система індикаторів, за якими можна оцінювати окремі аспекти розвитку: екологічні, соціальні, економічні тощо.

Інтегральні індекси, за якими можлива комплексна оцінка розвитку країни чи регіону, зазвичай поділяють за такими групами: соціально-економічні; еколого-економічні; соціально-екологічні; еколого-соціо-економічні [9].

3. Забезпечення сталого зростання в сучасних умовах є основою не лише економічного, але й збалансованого розвитку, зокрема забезпечення якості суспільного життя та екологічної сталості. Основа концепції сталого розвитку визначається трьома складовими: економічною, соціальною та екологічною. Серед ключових складових – факторів моделі сталого розвитку, виділяється економічна складова (індекси внутрішнього економічного зростання країни, її конкурентоспроможності, фінансового стану та інноваційності економіки), соціальна складова (задоволеність рівнем життя, розвиток соціальної сфери: освіти, науки, охорони здоров'я) та екологічна складова (раціональне поводження з відходами, використання та охорона водних ресурсів, охорона атмосферного повітря раціональне використання природних ресурсів).

Серед широко-розповсюджених систем світових індикаторів сталого розвитку розповсюдженими є: система індикаторів сталого розвитку ОЕСР; системи індикаторів сталого розвитку КСР ООН; система індикаторів для поліпшення керування природокористуванням у Центральній Америці; система еколого-економічного обліку (СЕЕО) (інтегрованих екологічних і економічних національних рахунків), що була запропонована Статистичним відділом Секретаріату ООН; індикатори світового розвитку та індикатор “дійсних заощаджень”, що запропоновані Світовим банком. Можна узагальнити, що на світовому рівні застосовано 2 підходи до оцінювання сталого розвитку (табл. 1).

Для оцінювання результатів досягнення цілей сталого розвитку держави необхідним є узагальнення наявних систем досліджень сталого розвитку, що визначає пошук об'єктивних та системних факторів оцінювання та розробки низки показників оцінювання.

Комплексне оцінювання ефективності державного регулювання сталого розвитку необхідно здійснювати за такими етапами:

1. Аналіз поточного стану сталого розвитку держави, згідно із глобальними індикаторами (індексами), що демонструватиме зміни на перехідному етапі та допоможе оцінити реальний стан впровадження елементів сталого розвитку в Україні на фоні інших держав.

2. Оцінювання прогнозу досягнення планових індикаторів Стратегії сталого розвитку-2020. Важливим елементом ефективності ДРСР є можливість та реалістичність досягнення планових показників сталого розвитку відповідно до Стратегії.

3. Побудова системи часткових індикаторів сталого розвитку, які є вимірниками окремих підвидів сталого розвитку та на їх основі інтегрального індексу, який узагальнює часткові індикатори.

4. Дослідження гармонійності реалізації заходів державного впливу в рамках забезпечення сталого розвитку, що визначатиме гармонізацію заходів та динаміки ключових елементів сталого розвитку.

5. Виявлення системних проблем у державному регулюванні сталого розвитку країни, враховуючи проведений системний аналіз.

Для першопочаткового визначення ефективності заходів державного регулювання у контексті становлення сталого розвитку потрібно насамперед скористатись аналізом та прогнозуванням рейтингів сталого розвитку України.

Якщо аналізувати сталий розвиток України згідно із рейтингом ООН, то у рейтингу фігурує 188 країн: перші три місця займають Ісландія, Сінгапур і Швеція. Трійку аутсайдерів склали країни Африки: Центральноафриканська Республіка (188-е місце), Сомалі (187-е) і Південний Судан (186-е). Росія займає в цьому рейтингу 119-е місце, поступаючись таким країнам, як Україна і Сирія (118-е і 117-е місця відповідно), а також КНДР (116-е), де населення мре від голоду, і Гондурасу (115-е) – самій злиденній із країн Центральної Америки [10].

Для порівняння: Україна перебуває на 79-му місці у цьому списку (GINI-Index 28,96), що також має бути тривожним сигналом для українського політикуму. Постсоціалістичні країни виявилися “розкиданими” з 28-го до 88-го місця в рейтинговій таблиці за індексом сталого розвитку. Естонія посідає 28-ме місце (Ісп = 0,660), Словаччина – 34-те (Ісп = 0,633), Латвія – 37-ме (Ісп = 0,612), Чехія – 42-ге (Ісп = 0,600), Угорщина – 44-ге (Ісп = 0,599), Польща – 61-ше (Ісп = 0,557), Болгарія – 70-те (Ісп = 0,548), Молдова – 84-те (Ісп = 0,510), Україна – 88-ме (Ісп = 0,508). Для цих країн, і особливо для України, важливим є не стільки їхній поточний стан за індексом сталого розвитку, як динаміка якісних змін і масштаби розшарування, що відбулися в цій групі протягом останніх 15 – 20 років. Зважаючи приблизно на однакові стартові умови кінця 80-х рр. ХХ ст. (а в Україні вони були, мабуть, найкращі), країни цієї групи за історично короткий проміжок часу пройшли через дуже різні політичні, економічні, ментальні зміни. Найкращі приклади успішного сталого розвитку продемонстрували Естонія, Чехія, Словаччина, найгірший – Україна [11] (табл. 1).

Таблиця 1

Оцінювання рівня сталого розвитку України відповідно до світових індикативних показників [12, 13]

Індикатор	2005	2010	2014	2015	2016
Показник “істинних заощаджень” (genuine (domestic) savings) (% від ВВП)	23,4	16,8	9,9	14,0	15,3
Екологічно-адаптована внутрішня продукція (Environmentally adjusted net domestic product, EDP) (млрд дол. США)	100,9	111,7	120,8	108,5	-
Індекс розвитку людського потенціалу (ІРЛП) Human Development Index	0,716	0,734	0,748	0,743	-
Індекс екологічної стійкості (Environmental Sustainability Index)	44,7	-	-	-	-
Індекс екологічної ефективності (Environmental Performance Index)	71,2	58,2	49,01	79,01	79,69
Дійсний показник прогресу (Genuine Progress Indicator, GPI)	0,948	0,986	0,996	-	-
Показник “екологічний слід” (The Ecological Footprint)	159,5	146,0	-	-	-
“Зелений ВВП” (Green GDP, Environmentally-Adjusted Domestic Product, Eco-Domestic Product) (млн дол. США)	81904	127916	-	-	-

Якщо оцінювати рейтинг глобальних загроз для країни, то в їх переліку найбільше значення мають загрози сприйняття корупції, якості життя, загальнодержавної нестабільності, біологічного балансу, соціальних складових, енергетичної безпеки. Для того, щоб визначити можливість досягнення цілей

сталого розвитку у 2020 р., скористаємось аналізом динаміки та прогнозування можливостей досягнення (табл. 2).

Таблиця 2

Прогнозування показників сталого розвитку України, відповідно до Стратегії-2020 та оцінка можливостей їх досягнення у 2020 р. [14 – 18]

Показник	2005	2010	2014	2015	2016	Плановий показник	2020
Місце України в рейтингу Світового банку “Doing Business”	124	142	112	87	83 із 189	1 – 30 місце	нереалістичний
Глобальний індекс конкурентоспроможності	68	80	76	79	85 із 138	1 – 40 місце	нереалістичний
ВВП (за паритетом купівельної спроможності) у розрахунку на одну особу, дол. США	6452,10	7666,22	8683,61	7948,14	8271,78	16000	нереалістичний
Чисті надходження прямих іноземних інвестицій, % до ВВП	7,81	6,45	0,85	3,05	1,08	40 млрд дол. США	нереалістичний
Відношення загального обсягу державного боргу та гарантованого державою боргу до валового внутрішнього продукту, %	33,25	40,63	70,31	80,18	92,8	60%	нереалістичний
Глобальний індекс конкурентоспроможності у боротьбі за таланти	-	43	71	42	41	1 – 30 місце	нереалістичний
Проникнення широкосмугового інтернету, % на 100 осіб	-	8,0	9,2	11,6	34,7	25 абонентів зі 100	досягнення

У світових рейтингах, за глобальним індексом конкурентоспроможності та за індексом сприйняття корупції, Україна втратила свої позиції. І надалі прогнозується зниження її в даних рейтингах, а це негативно може позначитися на здатності

держави в середньостроковій перспективі. Проте в рейтингу Світового банку “Doing Business” її позиція покращилася і до 2020 р. прогнозується зростання України в даному рейтингу, що дасть змогу підвищити інвестиційну привабливість України та залучити додаткові іноземні інвестиції. На економічне зростання держави вказують прогнозовані значення до зростання ВВП (за паритетом купівельної спроможності) у розрахунку на одну особу, чистих надходжень прямих іноземних інвестицій, середньої тривалості життя людини, рівня проникнення ширококосмугового інтернету тощо. Окрім того, доцільно зазначити, що досягнення аналізованих індикаторів сталого розвитку, згідно із Стратегією-2020, переважно є нереалістичним.

Для розрахунку та прогнозування інтегрального індикатора ефективності державного регулювання сталого розвитку особливого значення набувають дослідження цільової результативності (досягнення цілей), тобто визначені співвідношення визначених державою цілей/завдань/заходів (сталого розвитку у довгостроковому періоді), що відображаються у конкретному результаті (індикаторах сталого розвитку). Для розробки часткових індикаторів впливу держави на забезпечення сталого розвитку (Eg_i) за вхідну систему цілей/завдань/заходів приймемо ключову дорожню карту сталого розвитку України – Стратегію сталого розвитку України – 2020, враховуючи визначені цією стратегією вектори розвитку та систему триєдиних загальноприйнятих світових вимірів сталого розвитку (економічного (I_{econ}), екологічного (I_{ecol}) та соціального (I_{soc}), додаючи до них інституціональний (I_{inst}) вимір сталого розвитку, на основі яких будуть сформовані індикатори (показники).

Якщо здійснити групування цих та інших індикаторів, отримаємо зведені індикатори економічного, соціального та екологічного розвитку:

1. Економічного розвитку (індикатори загальної конкурентоспроможності, регуляторна політика та підтримка підприємництва, торгівельно-економічна політика, виробнича конкурентоспроможність, інфраструктура економіки, податкове регулювання, інвестиційне стимулювання, науково-інноваційна діяльність).

2. Соціального розвитку (загальна демографічна ситуація, розвиток людського потенціалу, рівень життя та бідності, конкурентоспроможність у галузі охорони здоров'я, конкурентоспроможність у галузі освіти і науки, конкурентоспроможність у галузі культури та спорту, гендерна рівність).

3. Екологічного розвитку (утворення та переробка відходів, енергозберігаючі технології, рівень забруднення атмосферної та водної системи, радіаційний фон). На основі часткових показників можна отримати інтегральні значення.

Враховуючи нелінійність економічних процесів, потрібно використовувати мультиплікативну форму інтегрального індексу (M_{ii}), яку обчислюють за формулою 1:

$$M_{ii} = \sum_{i=1}^n v_i * Eg_i, \quad (1)$$

де: Eg_i – зведені показники економічного зростання, враховуючи три групи чинників, які розкривають даний об'єкт (економічні (I_{econ}), екологічний (I_{ecol}) та соціальний (I_{soc}), інституціональний (I_{inst})); v_i – вагомість групи факторів у структурі загальної суми, до того ж сума вагомостей повинна дорівнювати 1.

Отримане значення інтегрального показника сталого розвитку необхідно порівняти з параметричними критеріями рівня, прийнятими в моделі: високий рівень сталого розвитку: $4 < I_{cp}$; досить високий рівень сталого розвитку: $3,5 < I_{cp} \leq 4$;

середній рівень сталого розвитку: $2,5 < I_{cp} \leq 3$; низький рівень сталого розвитку: $2 < I_{cp} \leq 2,5$; дуже низький рівень сталого розвитку: $I_{cp} \leq 2$.

Далі здійснимо розрахунки інтегрального індексу сталого розвитку та його прогнозування. Охарактеризуємо отримані результати економічного розвитку. Необхідно зазначити, що відхилення індикаторів від нормативних значень за напрямом економічний розвиток є значним (від 0,16 до 0,89), що демонструє недостатню ефективність заходів державного регулювання економічного сектору. За результатами проведених досліджень встановлено, що, загалом, індикатори економічного, соціального, екологічного та інституційного розвитку є нижче нормативних значень, при цьому найменш розвинутим є екологічний та інституційний розвиток. Однак, незважаючи на те, що всі індикатори є нижчими від норми, в більшості із них спостерігається позитивна загальна позитивна динаміка. Тенденції інтегральних показників економічного, екологічного, соціального та інституційного розвитку наведено у табл. 3.

Таблиця 3

Тенденції інтегральних показників економічного, екологічного, соціального та інституційного розвитку

Показник	2005	2010	2014	2015	2016	Темп зростання			
						2016 – 2015	2015 – 2014	2014 – 2010	2010 – 2005
Інтегральний економічного розвитку	0,668	0,857	0,603	0,614	0,609	99,2	101,8	70,4	128,3
Інтегральний екологічного розвитку	0,601	0,491	0,473	0,427	0,515	120,6	90,3	96,3	81,7
Інтегральний соціального розвитку	0,618	0,699	0,774	0,765	0,778	101,7	98,8	110,7	113,1
Інтегральний інституційного розвитку	0,521	0,455	0,461	0,473	0,437	92,4	102,6	101,1	87,3

Упродовж усього періоду мультиплікативний інтегральний індекс має нестабільну динаміку. Так, у 2010 р. він зростає на 0,09, порівняно з 2005 р., натомість у 2014 р., навпаки, зменшується на 0,17, порівняно з 2010 р., у 2015 р. знову зростає на 0,07, порівняно з 2014 р., а у 2016 р. знову зменшується на 0,07. Загалом, упродовж 2005 – 2016 рр. зменшився з 2,41 – у 2005 р., до 2,33 – у 2016 р., тобто на 0,08, що демонструє нам незначне погіршення сталого розвитку держави.

$$2005 = \frac{\frac{4}{1}}{(0,25 \cdot 0,668) + (0,25 \cdot 0,601) + (0,25 \cdot 0,618) + (0,25 \cdot 0,521)} = \frac{\frac{4}{1}}{0,602} = \frac{4}{1,66} = 2,41$$

$$2010 = \frac{\frac{4}{1}}{(0,25 \cdot 0,857) + (0,25 \cdot 0,491) + (0,25 \cdot 0,699) + (0,25 \cdot 0,455)} = \frac{\frac{4}{1}}{0,6255} = \frac{4}{1,6} = 2,5$$

$$2014 = \frac{\frac{4}{1}}{(0,25 \cdot 0,603) + (0,25 \cdot 0,473) + (0,25 \cdot 0,774) + (0,25 \cdot 0,461)} = \frac{\frac{4}{1}}{0,58} = \frac{4}{1,72} = 2,33$$

$$2015 = \frac{4}{\frac{1}{(0,25 \cdot 0,614) + (0,25 \cdot 0,427) + (0,25 \cdot 0,765) + (0,25 \cdot 0,478)}} = \frac{4}{0,60} = \frac{4}{1,67} = 2,40$$

$$2016 = \frac{4}{\frac{1}{(0,25 \cdot 0,609) + (0,25 \cdot 0,515) + (0,25 \cdot 0,778) + (0,25 \cdot 0,487)}} = \frac{4}{0,58} = \frac{4}{1,72} = 2,33$$

Прогнозуючи показники сталого розвитку на майбутнє, бачимо, що наймовірнішими є два сценарії сталого розвитку країни: оптимістичний (позитивні зрушення у намічених тенденціях, покращення ситуації), песимістичний (відсутність суттєвих змін у соціально-економічному житті держави, інерційне продовження існуючих тенденцій). За позитивного сценарію має прискоритися процес перетворень і перехід до сталої конкурентної економіки. За нормалізації ситуації буде зберігатися основа для переходу економіки на етапи розвитку і росту. За негативного розвитку ситуації конкурентоспроможність українських товарів і послуг на внутрішньому та зовнішньому ринках буде поступово знижуватися. Здійснимо умовну прогнозу проекцію у табл. 4.

Таблиця 4

**Прогнозування та сценарії розвитку інтегральних показників
упродовж 2017 – 2020 рр. (власна розробка автора)**

Вектор розвитку	Сценарій розвитку	Формула	2017	2018	2019	2020
Економічний розвиток	оптимістичний	–	–	–	–	–
	песимістичний	$-0,075 \ln(x) + 0,7418$	0,607	0,596	0,586	0,577
Екологічний розвиток	оптимістичний	$0,0263x^2 - 0,1813x + 0,7562$	0,615	0,776	0,989	1,255
	песимістичний	$-0,0361x + 0,7785$	0,440	0,428	0,418	0,410
Соціальний розвиток	оптимістичний	$0,104 \ln(x) + 0,6273$	0,814	0,830	0,844	0,856
	песимістичний	$-0,0157x^2 + 0,1329x + 0,501$	0,733	0,662	0,559	0,425
Зведений індекс сталого розвитку	оптимістичний	$-0,057 \ln(x) + 2,4482$	2,35	2,34	2,33	2,32
	песимістичний	$-0,0057x^2 + 0,0083x + 2,432$	2,28	2,21	2,13	2,05

На негативний соціально-економічний розвиток негативно впливає криміналізація економіки, корупція, ухилення від сплати податків та приховування доходів у різних сферах, нереформована система економіки, посилена явищами кризи в багатьох життєво важливих галузях виробництва; низька конкурентоспроможність вітчизняної економіки, яка обумовлена застарілістю технологій більшості підприємств, високою ресурсно- і енергоємністю, низькою інвестиційною активністю; руйнуванням технічного та наукового потенціалу; нестабільна робота фінансових структур, постійний дефіцит обігових коштів; недостатній ступінь свободи підприємництва (рис. 2).

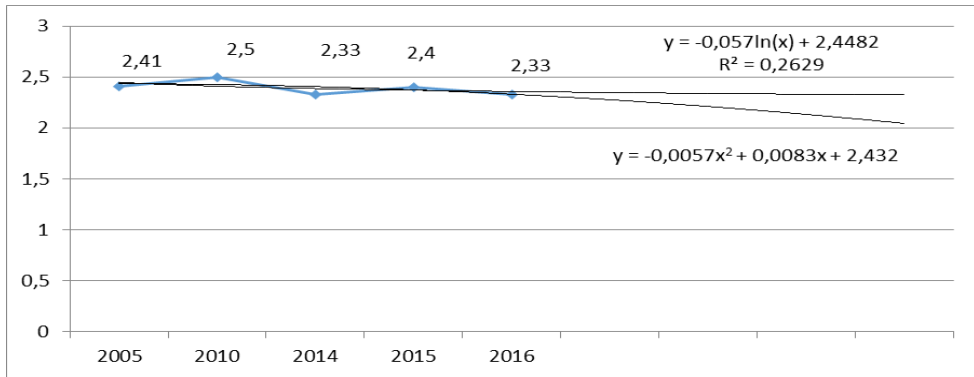

Рис. 2. Прогнозування мультиплікативного інтегрального індексу сталого розвитку України (власна розробка автора)

За оптимістичного сценарію, інтегральний показник екологічного, соціального та інституційного розвитку зростатиме прискореними темпами, а мультиплікативний інтегральний індекс незначно змінюватиметься. За песимістичного сценарію, найбільшими темпами скоротиться інтегральний показник соціального та інституційного розвитку.

Висновки

Аналізуючи результати прогнозування сталого розвитку та ефективності державного регулювання сталого розвитку, можна простежити практичну неможливість досягнення планових індикаторів розвитку, відповідно до Стратегії – 2020, нижче нормативних показники економічного, екологічного, соціального та інституційного та інтегрального розвитку, недостатньо оптимістичні прогнози щодо покращання даних показників та низький рівень гармонійності часткових показників, що є свідченням незбалансованого та неефективного регулювання для забезпечення сталого розвитку держави. На наступні роки реалістично-прогнозними є поступове покращання економічної складової, погіршення демографічної ситуації та, відповідно, зменшення кількості економічно активного населення, зростання доходів громадян, подальше поступове падіння в освітньому секторі. У сфері екології, відбуватиметься стабілізація накопичення відходів. Для вирівнювання негативних соціально-еколого-економічних процесів необхідним є впровадження злагоджених концептуальних засад удосконалення стратегічного планування сталого розвитку країни, з акцентом на заходи щодо розвитку виробничо-підприємницького середовища, стимулювання фінансової активності та забезпечення інноваційності та енергоефективності виробництва.

Список використаної літератури

1. Бобровська О. Ю. Еволюція прогнозування розвитку соціально-економічних процесів: стан і напрямки удосконалення // Публічне адміністрування: теорія та практика. 2011. Вип. 2 (6). URL : [http://www.dbuapa.dp.ua/zbirnik/2011-02\(6\)/11boysnu.pdf](http://www.dbuapa.dp.ua/zbirnik/2011-02(6)/11boysnu.pdf).
2. Вакарчук Т. С. Державне регулювання та прогнозування розвитку національної економіки // Економічний Нобелівський вісник. 2014. № 1 (7). С. 66—75.

3. Кореева Е. Б., Ростова Е. П. Методы социально-экономического прогнозирования. Самара : Изд-во Самар. гос. аэрокосм. ун-та, 2011. 60 с.
4. Лындина М. И., Орлов А. И. Методы прогнозирования для ракетно-космической промышленности // Научный журнал Кубанского государственного аграрного университета. 2014. № 103 (09). URL : <http://ej.kubagro.ru/2014/09/pdf/13.pdf>.
5. Фурсін О. О. Методологія дослідження соціально-орієнтованого управління в контексті економічного прогнозування // Гуманітарний вісник Запорізької державної інженерної академії. 2009. Вип. 38. С. 94—105.
6. Волкова Н. В. Визначення ефективності державного управління освітою. URL : http://www.nbu.gov.ua/old_jrn/e-journals/Dutp/2009-1/doc_pdf/VolkovaNV.pdf.
7. Атамчук Г. В. Государственное управление (организационно-функциональные вопросы) : учеб. пособ. М. : ОАО “НПО” Экономика, 2000. 302 с.
8. Реформування державного управління в Україні: проблеми і перспективи / кол. авт. ; наук. кер. В. В. Цветков. К. : Оріяни, 1998. С. 37.
9. Єріна А. М. Статистичне моделювання та прогнозування : [навч. посіб.]. К. : КНЕУ, 2001. 170 с. ; Плюта В. Сравнительный многомерный анализ в экономических исследованиях. М. : Статистика, 1980. 143 с.
10. Чайникова Л. Н. Изыскание метода прогнозирования уровня стратегической конкурентоспособности региона // Вопросы современной науки и практики. Университет им. В. И. Вернадского. 2009. № 12 (26). URL : http://vernadsky.tstu.ru/pdf/2009/12/rus_35_2009_12.pdf.
11. Згуровський М. Україна у глобальних вимірах сталого розвитку. URL : https://dt.ua/SCIENCE/ukrayina_u_globalnih_vimirah_stalogo_rozvitku.html.
12. Офіційний сайт Світового банку. URL : <http://databank.worldbank.org/data/reports.aspx?source=2&country=UKR#>.
13. Environmental Performance Index. URL : <http://epi.yale.edu/downloads>.
14. URL : www.ukrstat.gov.ua.
15. Офіційний сайт Державної казначейської служби. URL : <http://www.treasury.gov.ua/main/uk/doccatalog>.
16. Transparency International Ukraine. URL : <https://ti-ukraine.org/cpi>.
17. DOING BUSINESS. URL : <http://russian.doingbusiness.org>.
18. BDO INTERNATIONAL BUSINESS COMPASS. URL : <https://www.bdo-ibc.com/home/>.

Z. Buryk

FORECASTING INDICATORS OF SUSTAINABLE DEVELOPMENT OF UKRAINE

The article proposes approaches and indicators for assessing the effectiveness of state regulation of sustainable development. The indicators of sustainable development of Ukraine according to world ratings are investigated. Forecast of indicators of sustainable development for the next three years is carried out. The influence of each individual indicator on sustainable development of Ukraine is determined. Two scenarios of sustainable development of the country are presented: optimistic (positive changes in the planned tendencies, improvement of the situation),

pessimistic (lack of significant changes in the socio-economic life of the state, inertial continuation of existing tendencies).

Key words: state regulation, sustainable development, indicators, forecasting, national economy, efficiency.